

IDENTITATE ȘI NON-IDENTITATE ÎN LITERATURA EXILULUI ROMÂNESC

CONF. UNIV. DR. MARIA-GEORGETA ORIAN

Desfășurarea unei activități didactice performante în învățământul superior este susținută de o activitate de cercetare sistematică. Este de dorit ca planul didactic și cel al preocupărilor științifice să se îndrepte spre aceeași direcție și să împărtășească aceleași obiective. În acest sens, este de observat faptul că sub-domeniile care circumscriu aria mea de activitate, parte din ele vizând și teza de față, pot fi ușor grupate în două mari zone de interes, constituindu-se, în timp, în tot atâtea direcții de cercetare: istoria literaturii și critică literară, pe de-o parte, studiul culturii populare, respectiv abordarea literaturii din perspectivă etnologică, pe de altă parte.

Cercetarea pe care am realizat-o pe parcursul **studiilor doctorale** (2001-2007) a continuat, a dezvoltat și a aprofundat demersul investigativ realizat în vederea elaborării lucrării de **licență**, pe tema literaturii exilului românesc de după al Doilea Război Mondial, cu un studiu aplicat asupra vieții și operei scriitorului Vintilă Horia. Cele două etape s-au concretizat în două volume: **Georgeta Orian, Vintilă Horia – privire monografică**, Alba Iulia, Editura Bălgrad, 2000, 114 p., ISBN 973-99314-4-8, și **Georgeta Orian, Vintilă Horia, un scriitor contra timpului său**, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2008, 352p., ISBN 978-973-726-372-8. Prima etapă a acestui interes științific (coordonată de Prof. univ. dr. Mircea Popa) a fost, de altfel necesar, una monografică: tema pe care am propus-o coordonatorului științific încă de la finalul anului II de studiu a reprezentat începutul preocupărilor mele în domeniul literaturii exilului; de menționat este faptul că în 1995, când am început să studiez subiectul Vintilă Horia, resursele bibliografice se reduceau la câteva articole științifice, iar bibliografia primară număra doar două dintre cărțile scriitorului, apărute în țară după 1989. De aceea, cred că se poate lua în calcul ideea unui anume pionierat cu privire la acest subiect. A doua etapă (coordonată de Prof. univ. dr. Mircea Angheliescu, la Universitatea din București) a depășit faza abordării monografice, apropiindu-se de o operă vastă și complexă, recuperată parțial în România, cu instrumentele teoriei imaginarului, aplicând astfel o lectură în grilă identitară. Redactarea tezei de doctorat mi-a prilejuit incursiuni fecunde în fondurile unor biblioteci generoase (Biblioteca Națională a Spaniei din Madrid Biblioteca Academiei Române, BCU Cluj-Napoca, ș.a.), dar și întâlniri providențiale cu oameni (inclusiv familia scriitorului) care mi-au pus la dispoziție cărți, articole, informații, corespondență, idei, astfel încât să duc la bun sfârșit o întreprindere care, la momentul respectiv, încă viza ideea de premieră (între altele, o bio-bibliografie adusă la zi a scriitorului studiat). Multe din rezultatele obținute ca urmare a studiului au fost publicate pe parcursul elaborării tezei de doctorat în volumele unor prestigioase manifestări științifice sau în reviste de specialitate recunoscute. Prin această cercetare, constantă și de durată, am contribuit la mai buna cunoaștere a scriitorului român Vintilă Horia (prin elementele de noutate pe care teza mea le-a adus, inclusiv în ceea ce privește bibliografia, constituindu-se astfel într-un instrument de lucru util și altor cercetători preocupați de același subiect, așa cum reiese și din citări).

Perioada postdoctorală a reprezentat o oportunitate pentru valorificarea interesului pentru literatura română din a doua jumătate a secolului XX, fracturată de al Doilea Război mondial, astfel încât am construit treptat un sistem de cunoștințe vizând cele trei zone importante ale acestui segment literar: perioada interbelică și perioada totalitarismului (în interiorul și în afara țării, implicând astfel literatura exilului). Cursurile predate îmi solicită prezentarea sintetică și analitică, estetică și culturală a fenomenului literar românesc, descrierea și exemplificarea evoluției literaturii române în secolul XX și interpretarea fenomenului literar în context istoric, cultural,

ideologic, mentalitar. Explicarea unor concepte-cheie în înțelegerea literaturii române și relaționarea textelor și contextelor diverse, operarea cu tehnicile de analiză textuală, abordarea în diverse perspective interpretative a unui text literar, interpretarea și evaluarea critică a fenomenului literar românesc, în contexte diferite, formularea, în cadrul unor proiecte profesionale, a unui punct de vedere avizat, asupra fenomenului literar, pornind de la pozițiile exprimate în textele de critică și istorie literară, pornind de la bibliografia de specialitate – au reprezentat atât obiectivele pe care mi le-au solicitat formatorii mei, cât și cele pe care le urmăresc, în prezent, cu studenții și masteranzii mei.

Așadar, în etapa postdoctorală, preocupările mele de cercetare s-au diversificat, aspect pe care îl detaliez în **prima secțiune (i)** a tezei de abilitare. Interesul asupra exilului românesc s-a completat în mod fericit cu extinderea și la alte teme, precum și cu predarea unui curs (Georgeta Orian, *Literatura exilului românesc. Suport pentru curs și seminar*, Alba Iulia, Seria Didactica, 2014, 2015², 2016³) la ciclul de master. Subiecte de literatură română interbelică și postbelică sau de istoria presei românești, precum și dezvoltarea unor direcții tematice interdisciplinare (la granița dintre literatură și etnologie) au secondat în mod fericit alte cursuri pe care le susțin la nivelul de studii de licență (Georgeta Orian, *Istoria literaturii și civilizației române. Perioada 1945-1989. Suport pentru curs și seminar*, Alba Iulia, Seria Didactica, 2014, 2015², 2016³, și Georgeta Orian, *Etnologie și folclor. Folclor literar. Note de curs*, Alba Iulia, Seria Didactica, 2014, 2015², 2016³). O atenție specială am acordat componentei didactice, așa încât numeroase contribuții din această perioadă (articole științifice, conferințe, înființarea unui Cerc studentesc de etnologie și participarea, împreună cu studenții, la câteva proiecte de succes, coordonarea unor proiecte de cercetare individuală) tratează diverse aspecte legate de optimizarea învățării la nivelul învățământului superior și solicitarea studenților în activități care să-i valorifice ca specialiști și viitori cercetători.

A doua secțiune a tezei (ii) are în vedere valorificarea identitară a literaturii exilului românesc din perioada postbelică, stabilind câteva direcții clare de abordare: în plan profesional, dezvoltarea unor subiecte, prezentate în teză, prin cooptarea unor masteranzi interesați și organizarea lor în echipe de cercetare; în plan științific și academic, finalizarea unui volum care să valorifice stadiul cercetărilor actuale din domeniul meu de interes, dar și participarea la conferințe de specialitate, pentru un mai bun contact cu mediul exegetic. Controversata problemă a canonului literar, aplicată conceptului de „literatură a exilului” (considerat depășit de către unii comentatori) mă preocupă constant și încerc, cu argumente, să susțin ideea abordării (atât didactic, cât și științific) cu instrumente critice potrivite a acestui segment al literaturii române a secolului XX. **A treia secțiune a tezei (iii)** prezintă succint o serie de instrumente bibliografice care au făcut posibile considerațiile din primele două părți ale tezei.

Energia și devotamentul dovedite timp de șaptesprezece ani în învățământul superior, în toate componentele sale (predare, formare, cercetare științifică), deschiderea spre perfecționare și dezvoltare permanentă, precum și dorința de a desfășura activități cu tineri cercetători mă motivează să aprofundez pregătirea în acest domeniu și să privesc cu optimism spre viitor, convinsă fiind de faptul că în legătură cu literatura română scrisă în afara granițelor țării, în perioada postbelică și în contemporaneitate, mai e încă loc de recuperare și revizuire.

Conf. univ. dr. Maria-Georgeta Orian